

รายงานการเดินทางไปราชการ ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๑. ชื่อโครงการ

การปฏิบัติภารกิจ Reactive Monitoring Mission ณ Vat Phou and Associated Ancient Settlements within Champasak Cultural Landscape

๒. วัตถุประสงค์

๑. ประเมินติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนา และมาตรฐานการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งมรดกโลก ในฐานะผู้เชี่ยวชาญของ UNESCO

๒. ประเมินคุณค่าความสำคัญโดดเด่นอันเป็นสากล OUV พร้อมหลักฐานประจักษ์พยาน

๓. ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในการจัดทำแผนบริหารจัดการ ตลอดจนให้ความเห็นตามคำร้องขอ ภายใต้กรอบของคณะกรรมการมรดกโลก ของ UNESCO นำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลก เพื่อพิจารณาส่งข้อมูลและคำแนะนำให้แก่รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่อไป

๓. กำหนดเวลา

วันที่ ๒ - ๙ ธันวาคม ๒๕๖๖

๔. สถานที่

๑. Vat Phou and Associated Ancient Settlements within Champasak Cultural Landscape

๕. หน่วยงานผู้จัด

- World Heritage Centre

- ICCOM

- International Council on the Monuments and Site (ICOMOS)

๖. หน่วยงานสนับสนุน

รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๗. กิจกรรม

๑. การตรวจประเมินในภารกิจในฐานะผู้เชี่ยวชาญนี้ ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการมรดกโลก จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ ดำเนินการสรุปผลที่ได้จากการทบทวนเอกสารต่างๆ ที่ทางรัฐบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้จัดส่งให้คณะกรรมการมรดกโลก ได้แก่ เอกสารฉบับภาษาอังกฤษในการประกอบการพิจารณาประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกในปี ๒๐๐๑ แผนแม่บทในการพัฒนาพื้นที่มรดกโลกและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง รายงานผลการดำเนินการในโครงการต่างๆ ภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในพื้นที่มรดกโลกและพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๒. ดำเนินการลงพื้นที่ตรวจสอบประเด็นและข้อสงสัยในแผนบริหารจัดการ และให้ความเห็นตาม มาตรฐานและองค์ความรู้ของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประเด็นในการลงพื้นที่ตรวจสอบ ดังนี้

- การอธิบายและให้ความหมายขององค์ประกอบทางวัฒนธรรมและเชิงภูมิทัศน์ในขอบเขตของพื้นที่ Core Zone และ Buffer Zone ตั้งแต่ขอบเขต สภาพทั่วไปของแหล่ง และการเชื่อมโยงพื้นที่ตามข้อมูลที่มีการนำเสนอต่อมรดกโลกเมื่อครั้งเสนอประกาศขึ้นทะเบียน

- แผนแม่บทในการพัฒนาพื้นที่มรดกโลก และการอัปเดตแผนพัฒนาในภาพรวมที่มีการยื่นเสนอภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม ซึ่งยังไม่ได้ดำเนินการยื่นต่อศูนย์มรดกโลก ณ กรุงปารีส

- ตรวจสอบและให้ความเห็นต่อแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีการดำเนินการไปแล้ว แต่เกิดปัญหา บางประการ อาทิ โครงการขุดเจาะและวางแนวท่อประปาแก่ชุมชนในพื้นที่อนุรักษ์ การพัฒนาโครงข่ายถนน เพื่อการสัญจรและเข้าถึงแหล่ง และโครงการก่อสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าพลังงานน้ำ ซึ่งเป็นโครงการที่สืบเนื่องในบริบทโครงการพัฒนาเขื่อนและโครงสร้างพื้นฐานในประเทศลุ่มน้ำโขง และมีโครงการก่อสร้างใกล้พื้นที่แหล่งมรดกโลก Vat Phou ได้แก่ โครงการ The Phou Ngoy Dam Hydropower Project

๓. เข้าร่วมหารือและประชุมรับฟังความเห็น และสอบถามข้อมูลจากภาครัฐและภาคประชาชน รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๘. คณะผู้แทนไทย

นายธีรศักดิ์ ธนูศิลป์ ในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกโลกทางภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมของ UNESCO

๙. สรุปสาระของกิจกรรม

การลงพื้นที่ประเมินแหล่งมรดกโลก Vat Phou and Associated Ancient Settlements within Champasak Cultural Landscape เกิดขึ้นจากมติคณะกรรมการประชุมมรดกโลกครั้งที่ ๔๕ ณ กรุงริยาด ประเทศซาอุดีอาระเบีย ว่าด้วยการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากยูเนสโก ลงพื้นที่ศึกษา และให้ข้อคิดเห็นในการศึกษา พัฒนา และจัดการพื้นที่มรดกโลกในภาพรวม โดยแหล่งมรดกโลกแห่งนี้ เป็นแหล่งลำดับต้นๆ ของภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีการนำเสนอเรื่องพื้นที่ทางวัฒนธรรมร่วมกับภูมิทัศน์โบราณเข้าด้วยกัน ทำให้ได้รับการปกป้องและอธิบายคุณค่าความสำคัญอย่างครบถ้วน แต่อย่างไรก็ดีการศึกษาและพัฒนาพื้นที่แหล่งฯ ที่ผ่านมา เป็นการศึกษาบนพื้นฐานของความร่วมมือจากต่างประเทศ ทำให้บุคคลากรในพื้นที่ไม่ได้รับทราบข้อมูลหรือเข้าถึงแผนการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าที่ควร การเพิ่มเติมข้อมูลในครั้งนี้จึงมีการหารือสร้างความเข้าใจ ร่วมกันถึงข้อมูลพื้นฐานของแหล่งมรดกโลก และโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนา ประกอบกับแนะนำให้มีการ นำเสนอแผนบริหารจัดการหรือโครงการที่มีการวางแผนจะดำเนินการในอนาคต อย่างเป็นระบบในองค์กรวม และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อสงวนรักษา และพัฒนาร่วมกันอย่างยั่งยืน ซึ่งความเห็นและ แนวทางพัฒนาในรายละเอียด ทางผู้ประเมินจำเป็นต้องสงวนสิทธิ์การเข้าถึงในเรื่องของรายละเอียดที่มีการ ประเมิน และให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะบางประการ เนื่องจากเป็นกฎหมายและข้อกำหนดระหว่างศูนย์ มรดกโลก และรัฐบาลเท่านั้นที่จะมีการทำหนังสือทางการสรุปข้อมูลตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็น แนวทางปฏิบัติแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับรัฐบาลกลาง

๑๐. ข้อเสนอแนะจากการจัดกิจกรรม

การดำเนินการดังกล่าวเป็นการดำเนินการภายใต้กรอบข้อตกลงนานาชาติ เพื่อติดตามประเมินผล และให้ข้อแนะนำตามกรอบขององค์การยูเนสโก ซึ่งดำเนินการภายใต้ความรู้และทักษะเฉพาะด้านของ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงเป็นโอกาสที่ได้ที่กระผม ได้รับการ พิจารณาคัดเลือกให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจประเมินครั้งนี้ ซึ่งจะเป็นแนวทางและข้อมูลในการนำมาพัฒนา แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมในประเทศไทยและภูมิภาคต่อไป ในอนาคต

.....ผู้สรุปผลการเดินทางไปราชการ

(นายธีรศักดิ์ ธนุศิลป์)

สัณฐานของหินที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ซึ่งคล้ายกับศิวิลิ่งค์ แบบ “สวยาม์ภูวลิ่งค์” เป็นจุดหมุดหมายสำคัญทั้งทางกายภาพและทางวัฒนธรรมของพื้นที่จำปาสัก

องค์ประกอบทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่ได้รับการยกย่องให้เป็นแหล่งมรดกโลกฯ

คณะผู้บริหารองค์การบริหารจัดการเขตปากเซให้การต้อนรับและอธิบายข้อมูลแก่ผู้เชี่ยวชาญ

บรรยากาศการลงพื้นที่ให้ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่มรดกโลก

ผู้เชี่ยวชาญกับพื้นที่ปราสาทวัดภู ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักของ OUV

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเทคนิคและการนำเสนอพื้นที่โบราณสถานภายในบริบทมรดกโลก

อาคารที่ได้รับการบูรณะภายใต้กรอบความร่วมมือของประเทศไทย - อินเดีย

เส้นทางโบราณเพื่อเข้าสู่พื้นที่หลักของโบราณสถานวัดภู

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเทคนิคและการนำเสนอพื้นที่โบราณสถานภายในบริบทมรดกโลก

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเทคนิคและการนำเสนอพื้นที่โบราณสถานภายในบริบทมรดกโลก

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเทคนิคและการนำเสนอพื้นที่โบราณสถานภายในบริบทมรดกโลก

เจ้าแขวงจำปาสักให้การต้อนรับและร่วมหารือถึงแนวทางการประเมินและการพัฒนาภายใต้กรอบมรดกโลก

พื้นที่ภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมก่อนเข้าสู่แหล่ง ซึ่งรัฐบาลลาวมีโครงการปลูกต้นจำปาดตลอดเส้นทาง

พื้นที่ภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมภายในพื้นที่มรดกโลกวัดภู ซึ่งมีการสงวนรักษาและจัดการพื้นที่การเกษตร เพื่อให้สัมพันธ์กับการจัดการพื้นที่ตามที่เขตในแผนบริหารจัดการแหล่งฯ

พื้นที่นอกเขตมรดกโลกทางด้านเหนือห่างจากพื้นที่ Core Zone 10 กิโลเมตร ซึ่งมีการวางแผนสร้าง
เขื่อนไฟฟ้าพลังงานน้ำ Phou Ngoy ซึ่งจะกระทบกับมรดกโลกทางตรงและทางอ้อม

พื้นที่เลือกเขาสูงของเขตมรดกโลกวัดภู มองจากเขตมรดกโลกด้านเหนือสุดใกล้วัดโตะมะ
ซึ่งเป็นภูมิทัศน์ศักดิ์สิทธิ์ ในบริบทของภาพรวมทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับ OUV มรดกโลกวัดภู

ปราสาทหนองสีดาที่กำลังดำเนินการศึกษาและบูรณะโดยความร่วมมือจากทีมนักวิจัยประเทศเกาหลีใต้

ปราสาทหนองสีดาที่กำลังดำเนินการศึกษาและบูรณะโดยความร่วมมือจากทีมนักวิจัยประเทศเกาหลีใต้

ปราสาทหนองสีดาที่กำลังดำเนินการศึกษาและบูรณะโดยความร่วมมือจากทีมนักวิจัยประเทศเกาหลีใต้

อาคารจัดเก็บโบราณวัตถุและดำเนินการอนุรักษ์ชิ้นส่วนปราสาทหนองสีดาที่กำลังดำเนินการศึกษาและ
บูรณะโดยความร่วมมือจากทีมนักวิจัยประเทศเกาหลีใต้

ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ในพื้นที่ใกล้ ปราสาทหนองสีดาที่กำลังดำเนินการศึกษาและบูรณะโดย
ความร่วมมือจากทีมนักวิจัยประเทศเกาหลีใต้